

TIASAD

Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of Turk & Islam World Social Studies

Yıl: 3, Sayı: 7, Haziran 2016, s. 271-277

Ahmet AKIN¹

Saranda RABA²

Süeda RADA³

Sadık YILMAZ⁴

Melek RADA⁵

GENEL AİDİYET ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Özet

Bu çalışmanın amacı Genel Aidiyet Ölçeği'nin (GAÖ; Malone, Pillow, & Osman, 2012) Türkçe'ye uyarlamak ve Türkçe formun geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Araştırma 195 birey üzerinde yürütülmüştür. Doğrulamalı Faktör Analizinde 12 maddeden oluşan 2 boyutlu (kabullenme, reddedilme) modelin yeterli uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 131.15$, $sd= 51$, $RMSEA= .090$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $SRMR= .060$, $GFI= .90$). Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı kabul edilme alt boyutu için .86, reddedilme alt boyutu için .88 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet duygusu, geçerlik, güvenilirlik, doğrulamalı faktör analizi

¹ Doç.Dr., Sakarya Üniversitesi., aakin@sakarya.edu.tr

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Psikolojik Danışmanlık Sakarya Üniversitesi, saranda.r1009@hotmail.com

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Psikolojik Danışmanlık Sakarya Üniversitesi, radasueda@gmail.com

⁴ Yüksek Lisans Öğrencisi, Psikolojik Danışmanlık Sakarya Üniversitesi, msdkylmz@gmail.com

⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, Türkçe Eğitimi, melek.rada@gmail.com

ADAPTATION OF THE GENERAL BELONGINGNESS SCALE TO TURKISH: VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract

This study investigated the validity and reliability of the Turkish Version of the General Belongingness Scale (GAÖ; Malone, Pillow, & Osman, 2012). The study group consisted of 195 people. Results of confirmatory factor analysis demonstrated that the 12 items loaded on two factors (acceptance and rejection; $\chi^2=131.15$, $df=51$, $RMSEA=.090$, $CFI=.94$, $IFI=.94$, $SRMR=.060$ $GFI=.90$). Internal consistency reliability coefficients were .86 for acceptance subscale, .88 for rejection subscale. These results demonstrate that the Turkish Version of the General Belongingness Scale is a valid and reliable instrument.

Keywords: General Belongingness, validity, reliability, confirmatory factor analysis

GİRİŞ

Ait olma bir motivasyon çeşidi olarak insanoğlunun varoluşsal ve kültürel merkezinde yer almaktadır. Hayatın vazgeçilmez şartlarından biri olan üreme ve hayatta kalma ait olma motivasyonu ile yakından ilişkilidir. Ait olma güdüsü açıklayıcı bir yapıya sahip olduğundan dolayı, bu kavram araştırmacıların ilgi odağı olmuştur ve bu alanda çok sayıda araştırma yapılmıştır (Baumeister & Leary, 1995). Anant (1966) ait olmanın, kişiler arası ilişkilerin ruh sağlığının anlaşılmasında kayıp bir halka olduğunu iddia etmiştir. Baumeister ve Tice (1990) ait olma güdüsünün yoksunluğunda ortaya çıkan sosyal dışlanmanın; anksiyetenin en büyük nedenlerinden biri olduğunu açıklamışlardır. Choenarom, Williams ve Hagerty (2005) stres, eş desteği ve sosyal destek gibi diğer faktörler kontrol edildikten sonra, aidiyet ve depresyon duygusu arasında doğrudan bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Durkheim (1897/1963) aidiyet yoksunluğunun, şiddetli depresyon ve özellikle intihar düşüncesine yol açabildiğini belirtmiştir.

Sevgi ve ait olma ihtiyacı birbirlerine yakın güdülerdir ve bu ihtiyaçların yüksek bir düzeyde olmaları için fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarının yeterli olması gerekmektedir. Maslow'un ait olma konsepti iki kavramın birleşmesiyle oluşmaktadır. Bunlar; sevgi vermek ve almaktır. Maslow sevgi vermeyi, annelik içgüdüsünün doğa tarafından implante edilmesi olarak ifade etmiştir. Maslow'un başka bir ifadesine göre de sevgi vermek, insanlara göre bir boşluğu doldurmak ve sevgi almak yalnızlık acısının yolunu reddetmektir. Bu seviyeye ulaşan birey, kendisini daha önce hiç hissetmediği kadar "hevesli" hissedecektir. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde sevgi ve ait olma; fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarından daha önemlidir çünkü sevgi ve ait olma, birey motivasyonunda önemli bir rol oynar ve bunlardan yoksun olma bireyin eksik hissetmesine neden olmaktadır (Maslow, 1954).

Bireyin nereye ve kime ait olduğunu öğrenmesi; kendi varoluşunu tamamlamaktadır. İnsanoğlu çocukluğunda ilk önce ailesine, sonra kültürel gruplara ve geniş topluluklara ait olmaktadır. Aidiyetin tamamlanmasının en önemli faktörü bir bireyin insanlarla olan ilişkisinin kalitesidir, eğer bir ilişkinin temeli güçlü ise o kişinin ait olma güdüsünün tamamlanması da yüksektir. Dong'un (2009) belirttiği gibi; "Evine, ailenle birlikte ait olursun". Bu nedenle bir insanın bir yere ait olması için ilişkiler çok önemli rol oynamaktadır (The Early Years Learning Framework for Australia, 2009). Born (2014) ait olmanın, bireylerin birbirlerine karşılıklı ilgi

göstermeleri ve bireylerin kişisel özelliklerinin birleşmesiyle oluştuğunu ve bunun sonucunda kişilerin kendilerini doğru yerde hissetmelerini sağlayan bir his olduğunu belirtmiştir. Bireylerin aidiyet duygusunu en çok hissettikleri yer genellikle aile üyeleriyle birlikte oldukları zamandır. Çünkü bireylerin aileleriyle birlikte paylaştıkları bir geçmişlerinin olması ve kişilerin birbirlerine gösterdikleri ilginin karşılıklı olması; bireylerin aralarındaki bağın güçlü olmasını sağlar ve bu bağ kişinin aidiyet duygusunu güçlendirmektedir (Born, 2014).

Adler (1956), cesaret konseptinin insanlar için önemli olduğunu, bireyin yaşama katılmasını sağladığını iddia etmiş ve bu cesaretin sağlanması için ise bireyin aidiyet güdüsünün güçlendirilmesinin gerektiğini belirtmiştir. Glasser (1998), bireyin hayatta kalma, sevmeye, ait olma, özgürlük ve eğlence şeklinde beş genetik ihtiyacından bahsetmiştir. Bu ihtiyaçların insanlara yön veren hayatta kalmanın anahtarı olduğunu, özellikle sevmeye ve sevilme duygusunun bireyin kendini değerli hissetmesini sağladığı için önemli olduğunu ve bu duyguların yoksunluğunda bireyin yalnızlık, acı ve başarısızlık yaşadığını iddia etmiştir (Akt., Altıntaş & Gültekin, 2003).

Gerçeklik terapisi aitlik duygusunu, bir topluluğa ait olma, bir aileye ait olma ve bir mesleğe ait olma olarak üç farklı türe ayırmış ve ait olmanın insan yaşamındaki büyük önemini açıklamıştır (Wubbolding, 1998; Akt. Özmen, 2006). Fromm (1956) bireylerin ait olma duygusunun amacının, bireyin geniş gruplarda kendilerini kaybetmeyip bir birlik olmak ve yalnızlıktan kurtulmak olduğunu ifade etmiştir. Aynı zamanda kişinin bir ilişki kurma ihtiyacı olduğunu ve bu ilişkinin, bireyin diğerleriyle bir bağ kurmasını ve kendini güvende hissetmesini sağladığını ve bu nedenle ait olmanın bireylerin temel ihtiyaçlarından biri olduğunu belirtmiştir (Geçtan, 2002; Yazgan-Inanç & Yerlikaya, 2012).

Bireyler ait olmak için başka kişilerle ilişki kurmaya ihtiyaç duyarlar. Bireyin sosyalleşme ihtiyacı doğuştan gelen bir eğilimdir ve birey sürekli diğer kişilerle etkileşimdedir (Tezcan, 1985). Ait olma son yirmi yıl içerisinde teorik ve merkezi bir yapı olarak ortaya çıkan önemli bir konudur. Bu araştırmanın amacı Malone, Pillow ve Osman (2012) tarafından geliştirilen Genel Aidiyet Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamak ve ölçeğin geçerlik ve güvenirliliğini incelemektir.

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırmanın verileri 195 bireyden elde edilmiştir. Katılımcıların 90'ı kadın, 105'i erkektir ve yaşları 18 ile 62 arasında değişmektedir.

Veri Toplama Aracı

Genel Aidiyet Ölçeği (GAÖ): Malone, Pillow ve Osman, (2012) tarafından bireylerin genel aidiyet duygusunu incelemek amacıyla geliştirilen orijinal ölçek formu; kabul edilme ve reddedilme olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Her alt boyutta 6 maddenin bulunduğu orijinal form 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 7'li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir ('1'Hiç Katılmıyorum - '7' Tamamen Katılıyorum). Açıklayıcı faktör analizinde toplam varyansın %68'ini açıklayan ve faktör yükleri .65 ile .82 arasında sıralanan iki boyutlu bir yapı elde edilmiştir. Ölçekten toplam puan elde etmek için reddedilme alt boyutuna ait maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlilik katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Uyum geçerliği çalışmasında aidiyet ile duygusal denge ($r = .41$), dışa dönüklük

($r= .50$), deneyime açıklık ($r= .30$) arasında pozitif, nörotisizm ($r= -.51$) arasında negatif ilişkiler bulunmuştur.

İşlem

Genel Aidiyet Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması çalışmasında ilk olarak e-mail yoluyla iletişim kurularak gerekli izin alınmıştır. Bunun ardından ölçeğin İngilizce formu, iyi düzeyde İngilizce bilen 2 öğretim üyesi tarafından Türkçeye çevrilmiş ve daha sonra bu Türkçe formlar geri tercüme edilerek İngilizce formla arasındaki tutarlılık değerlendirilmiştir. Daha sonra Türkçe form anlam ve gramer açısından incelenerek gerekli düzeltmeler yapılmış ve denemelik Türkçe form elde edilmiştir. Son aşamada bu form, psikolojik danışma ve rehberlik ile ölçme ve değerlendirme alanındaki 3 öğretim üyesine inceletilerek anlaşılmayan ya da birden çok anlamı olan ifadeler araştırılmış ve görüşleri doğrultusunda bazı değişiklikler yapılmıştır. GAÖ'nün geçerlik çalışması olarak yapı geçerliği incelenmiştir. Yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. GAÖ'nün güvenilirliği iç tutarlık yöntemiyle, madde analizi ise düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri için SPSS 13.0 ve LISREL 8.54 programları kullanılmıştır.

Bulgular

Güvenirlik ve Madde Analizi

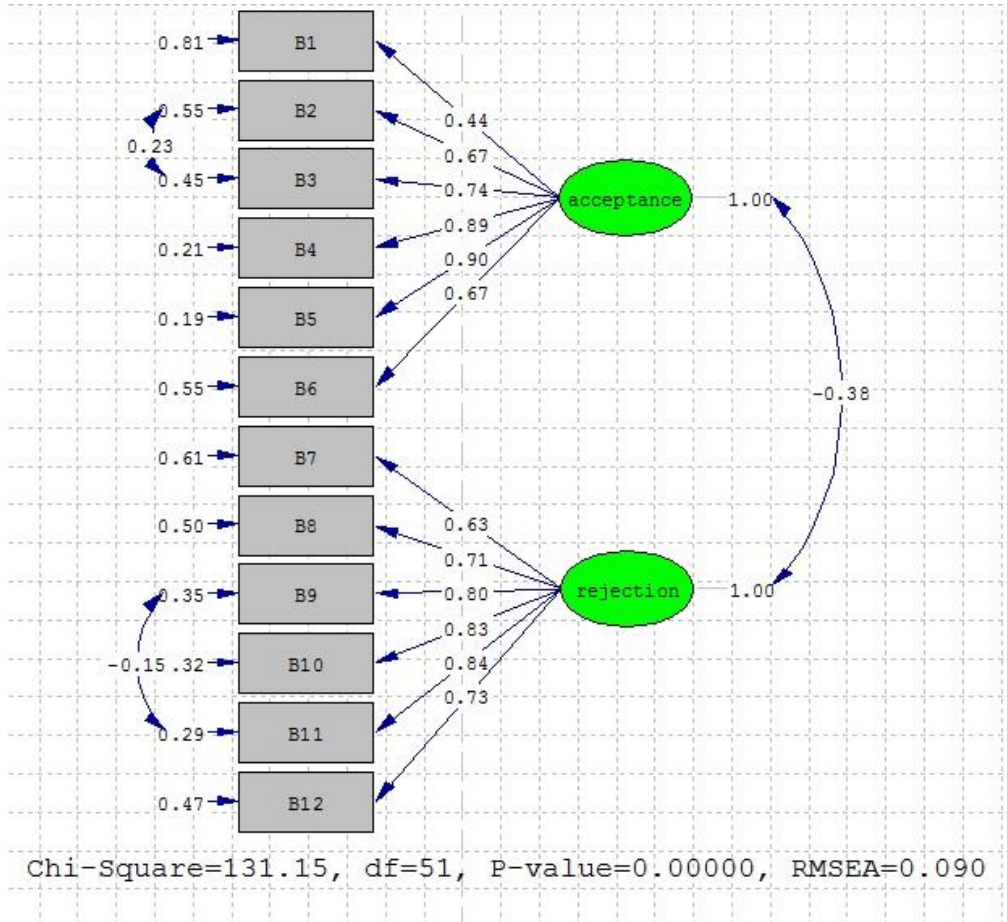
Yapılan analiz sonucunda, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .48 ile .78 arasında sıralandığı görülmüştür. Bulgular Tablo 1'de görülmektedir. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları kabul edilme alt boyutu için .86, reddedilme alt boyutu için .88 olarak bulunmuştur.

Tablo 1: Genel Aidiyet Ölçeği'nin Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonları

Madde no	Faktör	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa
b1	Kabullenme	,457	,881
b2		,655	,835
b3		,749	,820
b4		,777	,814
b5		,773	,816
b6		,591	,847
b7		,606	,878
b8	Reddedilme	,691	,863
b9		,714	,859
b10		,764	,851
b11		,743	,854
b12		,654	,868

Yapı Geçerliği

Doğrulayıcı Faktör Analizi. GAÖ'nün yapı geçerliği için ölçeğin orijinal formunda bulunan faktörlerin doğrulanması amacıyla DFA uygulanmıştır. Ölçeğin uyum indeksleri ($\chi^2=131.15$, $sd=51$, $RMSEA=.090$, $CFI=.94$, $IFI=.94$, $SRMR=.060$, $GFI=.90$) iki boyutlu GAÖ'nün iyi uyum verdiğini ortaya koymuştur (Hu & Bentler, 1999). Ancak madde 2 ile madde 3 ve madde 9 ile madde 11 arasında ikili hata kovaryansları tanımlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizine ait faktör yükleri Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Genel Aidiyet Ölçeği'ne İlişkin Path Diagramı ve Faktör Yükleri.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada, Malone ve diğerleri (2012) tarafından geliştirilen Genel Aidiyet Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması ile oluşturulan Türkçe formun geçerlik ve güvenirliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği DFA ile incelenmiştir. DFA için uyum indeksi sınırları göz önüne alındığında, modelin yeterli uyum verdiği ve ölçeğin iki boyutlu orijinal faktör yapısının Türkçe formun faktör yapısıyla uyduğu görülmektedir (Hu & Bentler, 1999).

Ölçeğin güvenirlilik katsayılarının yüksek bulunması, güvenirliliğin yeterli düzeyde olduğunu göstermektedir (Sipahi, Yurtkoru, & Çinko, 2008). Madde analizi sonucunda madde-toplam korelasyon katsayılarının .30 ölçütünü karşıladığı görülmüştür. Madde-toplam

korelasyon katsayılarının yorumlanmasında .30 ve daha yüksek olan maddelerin yeterli olduğu göz önüne alındığında madde toplam korelasyon katsayılarının yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından elde edilen bulgulara göre ölçeğin kullanıma hazır olduğu belirtilebilir. Bu çalışmanın farklı yaş ve eğitim düzeyindeki gruplara uygulanması bu değişkenlerin aidiyet duyguları üzerindeki etkisini incelemeyi de sağlayacağından gerekli görülmektedir. Bununla birlikte ölçeğin uyum geçerliğini belirlemek amacıyla, geçerlik ve güvenilirliği kanıtlanmış farklı ölçme araçları ile arasındaki ilişki incelenebilir. Son olarak ölçeğin test-tekrar test güvenirliliğinin incelenmesi önemlidir.

KAYNAKLAR

- ALTINTAŞ, E., & Gültekin, M. (2003). *Psikolojik danışma kuramları*. İstanbul: Alfa Aktüel Kitabevi.
- ANANT, S. S. (1966). The need to belong. *Canada's Mental Health*, 14, 21-27.
- BAUMEİSTER, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497-529.
- BAUMEİSTER, R. F., & Tice, D. M. (1990). Anxiety and social exclusion. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 9, 165-195.
- BORN, P. (2014). Belonging and meaning. Retrieved from http://tamarackcommunity.ca/downloads/index/PB_belonging_meaning.pdf.
- CHOENAROM, C., Williams, R. A., & Hagerty, B. M. (2005). The role of sense of belonging and social support on stress and depression in individuals with depression. *Archives of Psychiatric Nursing*, 19, 18-29.
- DURKHEİM, E. (1897/1963). *Suicide*. New York: Free Press.
- FROMM, E. (1956). *The art of loving*. New York: Harper & Row.
- GEÇTAN, E. (2002). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- HU, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structural analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling*, 6, 1-55.
- MALONE, G. P., Pillow, D. R., & Osman, A. (2012). The General Belongingness Scale (GBS): Assessing achieved belongingness. *Personality and Individual Differences*, 52, 311-316.
- MASLOW, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.
- ÖZMEN, A. (2006). *Seçim kuramına ve gerçeklik terapisine dayalı öfkeyle başa çıkma eğitim programının ve etkileşim grubu uygulamasının öfkeyle başa çıkma becerileri üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- SİPAHİ, B., Yurtkoru, E. S. & Çinko, M. (2008). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Genel Aidiyet Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

- YAZGAN İnanç, B., & Yerlikaya, E. E. (2012). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.
- TEZCAN, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.
- THE EARLY Years Learning Framework for Australia (2009). *Beloning, being & becoming, commonwealth of Australia*.